

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Яготинський інститут
Кафедра економіки, фінансів та менеджменту

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри _____
к.е.н. Грицай Віктор Григорович
« ____ » _____ 2025р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**«Маркетингові комунікації як чинник підвищення
ефективності діяльності організації»**

Виконав: студент 4 курсу
групи ТУяг-8-21-Б1М (4,6зdc)

Карпенко Руслан Вікторович

(прізвище та ініціали)

Освітньої програми Менеджмент

Керівник:

к.е.н. Цимбал Володимир Олексійович

(прізвище та ініціали, ступінь, звання)

Рецензент:

(прізвище та ініціали, ступінь, звання)

Яготин 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Сутність, цілі та функції маркетингових комунікацій у сучасній економіці.....	6
1.2. Характеристика елементів комплексу інтегрованих маркетингових комунікацій (ІМС).....	10
1.3. Методичні підходи до планування та оцінки ефективності комунікаційної діяльності.....	14
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ МАГАЗИНУ ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ «АССОЛЬ»	20
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства та аналіз його ринкової позиції	20
2.2. Аналіз використання традиційних та діджитал-інструментів маркетингових комунікацій у мережі магазинів «АССОЛЬ».....	24
2.3. Оцінка ефективності діючої комунікаційної політики та виявлення основних проблемних аспектів	28
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	34
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ «АССОЛЬ».....	36
3.1. Розробка рекомендацій щодо оптимізації комплексу маркетингових комунікацій магазину «АССОЛЬ»	36
3.2. Обґрунтування механізму впровадження запропонованих заходів та необхідних ресурсів	40
3.3. Розрахунок очікуваного економічного та соціального ефекту від впровадження комплексу маркетингових комунікацій	45
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	51

ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	55
ДОДАТКИ	60

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах висококонкурентного ринку роздрібної торгівлі побутовою технікою та електронікою, де споживачі мають необмежений доступ до інформації та можливість порівнювати ціни, ефективна комунікація стає вирішальним чинником успіху підприємства. Для невеликих або регіональних торговельних мереж, таких як магазин «АССОЛЬ», критично важливо не просто рекламувати товар, а будувати інтегровану систему маркетингових комунікацій (ІМС), яка забезпечує єдиний, узгоджений меседж на всіх рівнях взаємодії з клієнтом – від зовнішньої реклами та соціальних мереж до персонального продажу. Удосконалення комунікаційної політики дозволяє підвищити впізнаваність бренду, сформувати лояльність та забезпечити стабільне зростання обсягів продажів, що й обумовлює актуальність обраної теми.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення системи маркетингових комунікацій магазину побутової техніки «АССОЛЬ» для підвищення ефективності його діяльності.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- Узагальнити теоретичні основи та функції маркетингових комунікацій у діяльності торговельних підприємств.
- Дослідити елементи комплексу інтегрованих маркетингових комунікацій та методику їх застосування в роздрібній торгівлі.
- Провести організаційно-економічну характеристику та проаналізувати поточну систему маркетингових комунікацій магазину «АССОЛЬ».
- Розробити конкретні рекомендації щодо оптимізації комплексу маркетингових комунікацій «АССОЛЬ» з акцентом на діджитал-інструменти.

Об'єктом дослідження є процес управління маркетинговими комунікаціями підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів формування та удосконалення системи маркетингових комунікацій магазину побутової техніки «АССОЛЬ».

Методи дослідження. У процесі написання роботи використовувались такі загальнонаукові та спеціальні методи: теоретичного узагальнення та систематизації (при вивченні теоретичних основ); економіко-статистичного аналізу (для оцінки ефективності діяльності та комунікацій); порівняння та логічного узагальнення (для виявлення проблем та формулювання висновків); метод експертних оцінок та графічний метод (для візуалізації результатів); метод моделювання (при розробці рекомендацій).

Інформаційна база дослідження. Теоретичну основу роботи становлять наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з маркетингу, менеджменту та економіки підприємства, законодавчі та нормативно-правові акти України, матеріали періодичних видань та ресурси мережі Інтернет. Практичну частину дослідження становлять відкриті фінансово-економічні дані, а також інформація про маркетингову діяльність магазину «АССОЛЬ» (сайти, соціальні мережі, рекламні матеріали).

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вдосконаленні методичного підходу до оцінки ефективності інтегрованих маркетингових комунікацій роздрібного торговельного підприємства з урахуванням специфіки продажу побутової техніки.

Поглибленні класифікації діджитал-інструментів, найбільш ефективних для формування лояльності клієнтів у сегменті B2C (побутова техніка).

Розробці практичних рекомендацій щодо створення контент-стратегії для соціальних мереж магазину «АССОЛЬ», спрямованої на підвищення клієнтського залучення та стимулювання продажів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості впровадження розроблених рекомендацій у практику діяльності магазину побутової техніки «АССОЛЬ» з метою оптимізації його комунікаційного бюджету, підвищення впізнаваності та збільшення обсягу продажів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, цілі та функції маркетингових комунікацій у сучасній економіці

У контексті парадигми маркетингу взаємовідносин (Relationship Marketing), сучасні маркетингові комунікації (МК) є не просто елементом комплексу «4Р» (Просування), а стратегічним процесом, спрямованим на встановлення, підтримання та розвиток цільового діалогу зі споживачем. В умовах висококонкурентного ринку та інформаційної перенасиченості, згідно з Ф. Котлером, комунікація перетворюється з монологу на двосторонній обмін цінностями.

Маркетингові комунікації визначаються як координований процес передачі інформації про продукт, послугу чи бренд від підприємства до його цільової аудиторії, який здійснюється за допомогою системи узгоджених каналів та інструментів з метою формування сприятливої споживчої поведінки. Важливою особливістю сучасної економіки є перехід до концепції інтегрованих маркетингових комунікацій (ІМС). Сутність ІМС полягає у стратегічному управлінні всіма контактами споживача з брендом, забезпечуючи, щоб кожне звернення (реклама, упаковка, сервіс, публікації в мережі) було узгодженим, послідовним та підсилювало загальний комунікаційний меседж. Такий підхід має вирішальне значення для роздрібних торговельних підприємств, як-от «АССОЛЬ», де якість обслуговування в торговому залі є такою ж комунікацією, як і зовнішня реклама [11].

Стратегічна роль маркетингових комунікацій у діяльності підприємства визначається їхнім прямим впливом на основні економічні показники: обсяг продажів, ринкова частка та прибутковість (Рис.1.1).

Рис.1.1. Роль маркетингових комунікацій у діяльності підприємства

Виділяють такі ключові аспекти їхньої ролі:

1. Інформаційно-диференційна: Цей аспект передбачає не лише інформування споживача про існування продукту, але й чітке пояснення його унікальних переваг порівняно з конкурентними пропозиціями. Забезпечення повної, правдивої та вичерпної інформації про товар дозволяє підприємству ефективно диференціюватися на ринку. З наукової точки зору, успішна реалізація цієї ролі веде до формування унікальної торговельної пропозиції (УТП), яка є основою для вибору споживача і створює бар'єри для входу конкурентів.

2. Мотиваційно-стимулююча: Роль комунікацій у цьому напрямку полягає в переведенні пасивного інтересу споживача в активну дію. Мотиваційна складова формує стійке бажання володіти продуктом, а стимулююча — застосовує тимчасові, короткострокові заходи (акції, знижки, конкурси), щоб прискорити прийняття рішення про покупку. Таким чином, маркетингові комунікації виступають каталізатором економічних процесів, прискорюючи оборотність товарів.

3. Іміджева та Репутаційна: Цей стратегічний аспект ролі спрямований на формування та підтримку довгострокового капіталу бренду. Імідж є суб'єктивним сприйняттям бренду цільовою аудиторією, тоді як репутація базується на послідовності дій підприємства та його етичності. Для роздрібного магазину, як-от «Ассоль», позитивний імідж («надійний, експертний магазин») є критичним активом у довгостроковій перспективі, оскільки він знижує чутливість клієнтів до ціни та збільшує їхню лояльність [16].

Система цілей МК формується ієрархічно, корелюючи з етапами прийняття споживачем рішення про покупку. Найбільш поширеною є класифікація цілей за когнітивним, афективним та конативним рівнями, що базується на моделі AIDA (Увага, Інтерес, Бажання, Дія). Детальна класифікація цих цілей, адаптована до специфіки роздрібного торговельного підприємства, наведена у Таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Ієрархія та класифікація цілей маркетингових комунікацій підприємства

Рівень цілей	Характеристика	Застосування для магазину «Ассоль»
Когнітивні (Пізнавальні)	Зв'язок із раціональною складовою; цілі, пов'язані з передачею знань (поінформованість, упізнаваність).	Підвищення знання бренду «Ассоль» серед потенційних клієнтів; інформування про фінансові переваги (кредити, розстрочки).
Афективні (Емоційні)	Спрямовані на формування емоційного ставлення (симпатія, довіра, перевага).	Асоціювання «Ассоль» з надійністю, сучасністю та високим рівнем клієнтського сервісу.
Конативні (Поведінкові)	Спрямовані на безпосередню дію (пробна купівля, повторна купівля, рекомендація).	Стимулювання першого візиту до магазину; заохочення до залишення відгуків; збільшення середнього чека.

Аналіз представлених рівнів цілей свідчить про те, що комунікаційна стратегія повинна бути послідовною. Для магазину "Ассоль" неможливо досягти конативних цілей (купівля) без попереднього досягнення когнітивних

(упізнаваність). При цьому, афективні цілі формують емоційний зв'язок та довіру, які є необхідною умовою для побудови довгострокової лояльності. Таким чином, ефективна система маркетингових комунікацій завжди починається з чіткого визначення, на якому рівні (пізнавальному, емоційному чи поведінковому) підприємство прагне вплинути на цільову аудиторію.

Перехід від теоретичних засад до практичної реалізації передбачає виконання комплексом маркетингових комунікацій низки функцій, необхідних для досягнення цілей:

По-перше, функція формування попиту та стимулювання збуту є найбільш очевидною та вимірюваною. Вона реалізується через демонстрацію споживчих переваг, що створює потребу, а також через акції та спеціальні пропозиції, що прискорюють процес конверсії інтересу в купівлю.

По-друге, функція позиціонування та диференціації має стратегічний характер. Вона дозволяє підприємству зайняти стійке місце у свідомості споживача відносно конкурентів, підкреслюючи унікальні цінності, які «Ассоль» пропонує, наприклад, експертність консультантів чи ексклюзивний асортимент.

По-третє, функція управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM) набуває особливої ваги у діджитал-середовищі. Вона забезпечує двосторонній зв'язок: збір зворотного зв'язку, швидке реагування на скарги та запити. Ця функція прямо впливає на підвищення життєвої цінності клієнта (Customer Lifetime Value, CLV) та є основою для побудови довгострокової лояльності.

Нарешті, функція внутрішньої комунікації забезпечує узгодженість дій персоналу з зовнішніми обіцянками бренду. Якщо комунікація обіцяє високий сервіс, внутрішня комунікація повинна інформувати та мотивувати продавців «Ассоль» цей сервіс забезпечити [23].

Узагальнюючи, можемо сказати, що маркетингові комунікації виступають системоутворюючим чинником, який пов'язує внутрішню діяльність підприємства з динамічними зовнішніми умовами.

1.2. Характеристика елементів комплексу інтегрованих маркетингових комунікацій (ІМС)

У сучасних умовах гіперконкуренції та фрагментації медіапростору, ефективна взаємодія підприємства з цільовою аудиторією вимагає не просто використання окремих інструментів просування, а їхньої стратегічної інтеграції. Цю функцію виконує концепція Інтегрованих Маркетингових Комунікацій (ІМС), яка забезпечує координоване управління всіма каналами для досягнення максимального синергетичного ефекту. Комплекс ІМС є динамічною сукупністю інструментів, вибір яких визначається комунікаційними цілями, бюджетом та особливостями галузі, зокрема роздрібною торгівлі (Рис. 1.2).

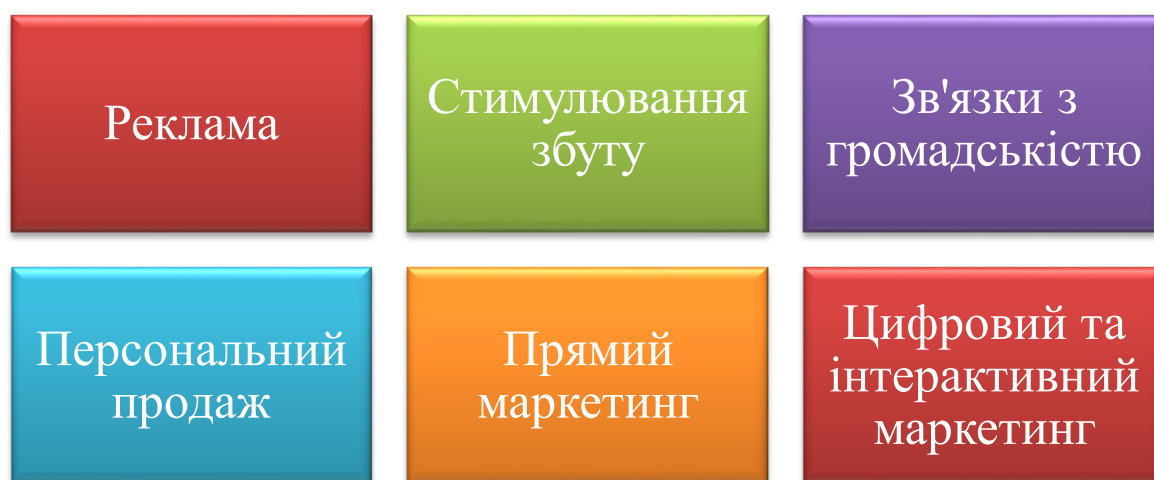

Рис.1.2. Комплекс інтегрованих маркетингових комунікацій для ефективної діяльності підприємства

1. Реклама (Advertising)

Реклама — це найпоширеніший елемент комунікаційного комплексу, що являє собою оплачувану, неособисту форму представлення та просування продукту чи ідеї чітко визначеним спонсором через канали масової інформації.

Її стратегічна цінність полягає у можливості охоплення широкої аудиторії та ефективному впливі на когнітивний та афективний рівні сприйняття.

Функціонал: Створення первинної обізнаності, формування позитивного іміджу та асоціацій бренду. Реклама є потужним інструментом диференціації, який дозволяє підкреслити унікальність пропозиції підприємства.

Класифікація: Традиційна реклама включає медійні канали (телебачення, радіо, зовнішня реклама), тоді як сучасний підхід акцентує увагу на цифровій рекламі (контекстній, банерній, таргетованій), яка забезпечує високу точність націлювання та деталізовану вимірюваність результатів (наприклад, показники CTR та CPC) [36].

2. Стимулювання збуту (Sales Promotion)

На відміну від реклами, яка працює на довгострокову перспективу формування іміджу, стимулювання збуту являє собою сукупність короткострокових заходів, метою яких є безпосереднє прискорення або збільшення обсягу продажів. Це інструмент, орієнтований на конативний (поведінковий) рівень.

Функціонал: Основне завдання — подолати інертність споживача та мотивувати його до негайної дії. Хоча стимулювання збуту забезпечує швидкий результат, його надмірне або неконтрольоване використання може призвести до формування негативної асоціації бренду з постійними знижками, що згодом знижує його ціннісну сприйнятливність.

Форми: Виділяють стимулювання, орієнтоване на кінцевого споживача (знижки, купони, програми лояльності, розіграші), та стимулювання торговельних посередників (конкурси для дилерів, премії).

3. Зв'язки з громадськістю (Public Relations, PR)

Зв'язки з громадськістю (PR) — це стратегічні зусилля, спрямовані на створення та підтримку сприятливих відносин із різними контактними аудиторіями підприємства. На відміну від платної реклами, PR-повідомлення часто надходять через канали, що сприймаються як незалежні, що надає їм високий ступінь довіри.

Функціонал: Управління репутацією, мінімізація негативних наслідків кризових ситуацій, створення позитивного інформаційного поля та формування лідерства думок. До елементів PR належать робота зі ЗМІ, участь у соціальних та екологічних програмах (CSR), а також співпраця з інфлюенсерами та блогерами, що набуває критичного значення в умовах цифрової економіки.

4. Персональний продаж (Personal Selling)

Персональний продаж — це найбільш гнучкий та інтерактивний інструмент комунікацій, що передбачає усну презентацію товару чи послуги в процесі безпосередньої взаємодії з одним або кількома потенційними покупцями.

Функціонал: Це єдиний елемент, що забезпечує миттєвий зворотний зв'язок та можливість адаптації пропозиції "на ходу", що робить його незамінним при продажу складної, технічно насиченої продукції (як-от побутова техніка). Незважаючи на високу вартість контакту, персональний продаж демонструє найвищу ефективність на етапах завершення угоди та управління запереченнями клієнта.

Реалізація: У роздрібній торгівлі цей інструмент реалізується через професійну діяльність продавців-консультантів, їхню експертність та здатність до побудови довіри [32].

5. Прямий маркетинг (Direct Marketing)

Прямий маркетинг — це інтерактивна система комунікації, що використовує один або кілька медіа-засобів з метою отримання вимірюваної реакції та/або здійснення транзакції у будь-якому місці.

Функціонал: Ключова перевага полягає у високій таргетованості та можливості побудови індивідуалізованих відносин з клієнтом (маркетинг "один на один"). Це створює відчуття персональної уваги та є основою для ефективної роботи з базами даних клієнтів (CRM-системи).

Інструменти: Найпоширеніші форми включають прямі поштові розсилки (direct mail), телемаркетинг, SMS-повідомлення та, особливо, email-маркетинг,

який дозволяє автоматизувати комунікацію на різних етапах життєвого циклу клієнта.

6. Цифровий та інтерактивний маркетинг (Digital/Interactive Marketing)

Цифровий маркетинг є сукупністю комунікаційних зусиль, що використовують цифрове середовище (Інтернет, мобільні пристрої) та інтерактивні технології. В умовах тотальної цифровізації цей елемент часто виступає інтегруючим центром усього комплексу ІМС.

Функціонал: Забезпечення двосторонньої, динамічної комунікації, надання споживачу можливості контролювати процес (web-сайти, соціальні мережі, мобільні додатки). Інструменти, такі як SEO (оптимізація для пошукових систем), SMM (соціальні мережі) та контент-маркетинг, дозволяють органічно залучати цільову аудиторію та ефективно управляти її шляхом до покупки (Customer Journey) [36].

Ефективність комунікаційної діяльності підприємства визначається не сумою, а синергією всіх перелічених вище елементів. Успішна інтеграція досягається за рахунок дотримання трьох основних принципів, які забезпечують послідовність та узгодженість повідомлень (Рис.1.3).

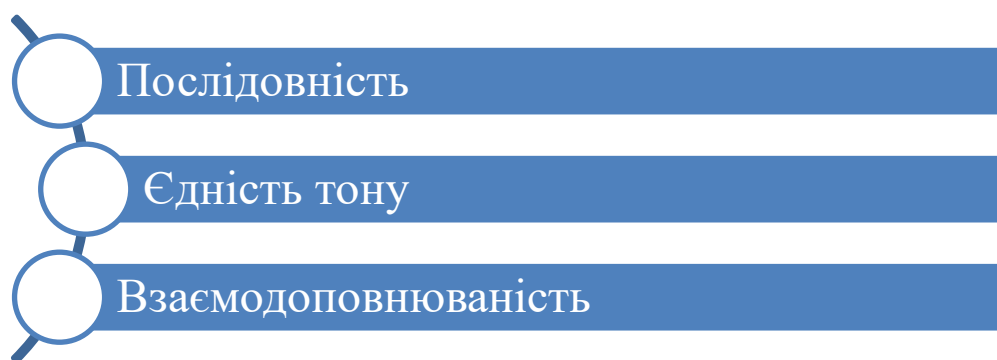

Рис.1.3. Принципи успішної інтеграції комунікаційної діяльності підприємства

1. Послідовність (Consistency): Комунікаційний меседж бренду має бути ідентичним та узгодженим у всіх каналах — від білборда до розмови з консультантом.

2. Єдність тону (Cohesion in Tone of Voice): Стиль та емоційний фон звернення повинні бути уніфіковані (наприклад, "експертний, але доброзичливий").

3. Взаємодоповнюваність (Complementarity): Кожен інструмент повинен підсилювати та підтримувати інший. Наприклад, рекламна кампанія має створювати обізнаність, а стимулювання збуту — перетворювати цю обізнаність на продаж у торговому залі.

Реалізація цих принципів дозволяє максимізувати віддачу від інвестованих у просування коштів, оскільки кожне повідомлення працює на посилення загального ефекту. В кінцевому підсумку, інтеграція ІМС знижує комунікаційний шум та сприяє більш швидкому й точному донесенню ціннісної пропозиції до споживача [27].

Таким чином, для підприємств роздрібно́ї торгівлі, як-от магазин побутової техніки, необхідне глибоке розуміння того, як різні елементи ІМС можуть бути скоординовані для досягнення максимальної ефективності.

1.3. Методичні підходи до планування та оцінки ефективності комунікаційної діяльності

Оцінка ефективності маркетингових комунікацій (МК) є невід'ємною частиною управління, оскільки дозволяє визначити рівень досягнення поставлених цілей, оптимізувати розподіл бюджету та підвищити загальну віддачу від інвестицій у просування. Цей процес вимагає використання комплексу методів, які класифікуються за двома основними напрямками: комунікаційна ефективність та економічна ефективність, а також за фазами застосування (до, під час та після кампанії).

Комунікаційна ефективність відображає ступінь впливу комунікаційних звернень на свідомість, знання, ставлення та поведінку цільової аудиторії. Ці

методи фокусуються на проміжних етапах між отриманням повідомлення та фінальною дією, що має вирішальне значення для довгострокового формування іміджу (Brand Equity).

Методи оцінки комунікаційної ефективності поділяють за часом проведення дослідження:

- Попередні тести (Pre-tests): Проводяться до запуску комунікаційної кампанії. Включають:

Портфоліо-тести: Оцінка рівня запам'ятовування рекламного повідомлення серед інших матеріалів.

Лабораторні тести: Використання спеціального обладнання (наприклад, айтрекінгу) для вимірювання фізіологічної реакції на звернення.

Тести на сприйняття: Оцінка ясності, достовірності та емоційного тону повідомлення.

- Поточні вимірювання (Current Monitoring): Проводяться під час кампанії. Включають моніторинг медіа-охоплення, частоти контактів (Frequency), рейтингу (Rating) та аналіз трафіку на цифрових платформах.

- Пост-тести (Post-tests): Проводяться після завершення кампанії для вимірювання кінцевого ефекту. Включають:

Опитування на згадку (Recall Tests): Вимірювання спонтанної або навідної згадки бренду/повідомлення.

Опитування на впізнавання (Recognition Tests): Визначення здатності споживачів ідентифікувати бренд після показу елементів реклами [18].

Комунікаційна ефективність вимірюється в рамках моделі AIDA (Увага - Інтерес - Бажання - Дія) або більш сучасних моделей (Customer Journey Map), де ключовими метриками є:

Для забезпечення комплексної оцінки комунікаційного впливу підприємства на споживача доцільно використовувати набір ключових показників, згрупованих відповідно до етапів комунікаційної моделі (AIDA). Основні комунікаційні показники ефективності представлені в Таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Ключові показники комунікаційної ефективності маркетингових комунікацій

Етап комунікації	Метрики та показники	Опис впливу
Увага/Обізнаність	Охоплення (Reach), Top-of-Mind, Share of Voice (частка голосу)	Визначення кількості споживачів, які бачили повідомлення, та позиції бренду у свідомості.
Інтерес/Сприйняття	Тональність згадок (Sentiment), Engagement Rate (рівень залученості)	Оцінка емоційної реакції та якості взаємодії з комунікацією (лайки, коментарі, перегляди).
Бажання/Намір	Намір придбати (Purchase Intent), CTR (коефіцієнт клікабельності)	Вимірювання переходу від пасивного сприйняття до активного розгляду покупки.
Дія/Поведінка	Конверсія, Трафік (онлайн та офлайн)	Співвідношення кількості здійснених цільових дій (купівля, заповнення форми) до кількості контактів.

Джерело: Складено автором на основі аналізу наукових джерел.

Аналіз даних, представлених у Таблиці 1.2, демонструє, що комунікаційна ефективність є багатоступеневим процесом. Успіх на ранніх етапах (Обізнаність, Інтерес) створює необхідну базу для переходу споживача до етапу Дії (покупки), який вже безпосередньо корелює з фінансовими результатами. Відповідно, ефективне управління комунікаціями вимагає моніторингу всіх цих показників для своєчасного виявлення "вузьких місць" у комунікаційному ланцюгу [8].

Економічна ефективність є кінцевою оцінкою, яка встановлює прямий зв'язок між витратами на МК та отриманими фінансовими результатами. Для роздрібного підприємства, як-от магазин побутової техніки, ці показники є основою для інвестиційних рішень:

1. Рентабельність інвестицій у маркетинг (ROMI - Return On Marketing Investment): Найважливіший інтегральний показник, який показує,

скільки грошової одиниці прибутку генерує одна одиниця, вкладена в маркетинг.

(1.1)

$$ROMI = \frac{\text{Дохід від маркетингу} - \text{Витрати на маркетинг}}{\text{Витрати на маркетинг}} \times 100\%$$

2. Витрати на залучення клієнта (CAC - Customer Acquisition Cost): Середня вартість залучення одного нового клієнта. Для точного розрахунку CAC важливо враховувати всі прямі та непрямі витрати на маркетинг і продажі.

(1.2)

$$CAC = \frac{\text{Загальні витрати на маркетинг та продажі}}{\text{Кількість залучених клієнтів}}$$

3. Цінність життєвого циклу клієнта (LTV - Lifetime Value): Загальний прогнозований дохід, який підприємство отримає від клієнта за весь період співпраці. Співвідношення LTV/CAC є ключовим індикатором стійкості бізнес-моделі та має бути значно більшим за одиницю (як правило, $LTV/CAC \geq 3$).
4. Приріст обсягу продажів та прибутку: Аналіз кореляції між обсягом інвестицій у МК та змінами у ключових фінансових показниках підприємства (чистий дохід, операційний прибуток). Цей аналіз часто вимагає використання економіко-математичних методів (регресійний аналіз) для виділення чистого впливу комунікацій [26].

Сучасний підхід до оцінки ІМС передбачає використання моделей атрибуції. Атрибуція — це процес визначення, який саме канал комунікації зробив внесок у фінальну транзакцію.

Моделі атрибуції: Від простих (Last-Click, First-Click) до складних багатоканальних моделей (лінійна, позиційна, Time-Decay, Data-Driven), які розподіляють цінність конверсії між усіма точками контакту на шляху клієнта.

Метод тестових та контрольних груп: Цей метод передбачає проведення комунікаційної кампанії лише для однієї (тестової) групи споживачів або регіонів, тоді як інша (контрольна) група не піддається впливу. Зіставлення фінансових та комунікаційних результатів дозволяє виділити чистий ефект від МК [12].

Загалом, ефективна оцінка МК вимагає не просто розрахунку окремих метрик, а їхнього постійного моніторингу та зіставлення між собою, що дозволяє менеджменту підприємства "Ассоль" приймати обґрунтовані рішення щодо коригування комунікаційної стратегії, про що буде йтися у другому розділі.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.

У першому розділі бакалаврської роботи було здійснено комплексне теоретичне дослідження сутності, ролі та інструментарію маркетингових комунікацій (МК), а також проаналізовано методи оцінки їхньої ефективності, що закладає науково-методичну базу для подальшого аналізу.

Було встановлено, що маркетингові комунікації є стратегічно важливим елементом комплексу маркетингу, що забезпечує двосторонній зв'язок між підприємством та цільовою аудиторією. Ключова роль МК полягає у формуванні обізнаності, стимулюванні попиту та побудові довгострокового позитивного іміджу (Brand Equity) компанії. Доведено, що функції МК не обмежуються лише інформаційною складовою, а охоплюють мотиваційно-стимулюючий та іміджево-репутаційний аспекти, що є критичним для роздрібної торгівлі, як-от магазин побутової техніки.

Визначено, що ефективність комунікаційної діяльності досягається за рахунок синергії та інтеграції шести основних елементів: реклама,

стимулювання збуту, зв'язки з громадськістю (PR), прямий маркетинг, персональний продаж та діджитал-комунікації. Підкреслено, що успішна ІМК-стратегія вимагає послідовності та узгодженості повідомлень через усі канали комунікації, забезпечуючи єдиний голос бренду.

Ми систематизували підходи до оцінки ефективності МК, які поділяються на комунікаційну та економічну ефективність. Комунікаційна ефективність вимірюється на основі проміжних метрик (Охоплення, Залученість, Намір придбати) за моделлю AIDA, тоді як економічна ефективність оцінюється інтегральними показниками, зокрема ROMI (Return On Marketing Investment), CAC (Customer Acquisition Cost) та LTV (Lifetime Value). Обґрунтували необхідність використання моделей багатоканальної атрибуції для точного визначення внеску кожного елемента ІМК у фінальну транзакцію.

Отримані теоретичні та методологічні висновки будуть використані як аналітичний інструментарій для проведення дослідження та розробки рекомендацій для магазину побутової техніки «Ассоль» у наступних розділах роботи.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ МАГАЗИНУ ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ «АССОЛЬ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства та аналіз його ринкової позиції

Ефективна розробка стратегії маркетингових комунікацій (МК) вимагає глибокого розуміння як внутрішніх можливостей підприємства, так і зовнішнього ринкового середовища. Аналіз ТОВ «АССОЛЬ» виконано шляхом синтезу факторів, які безпосередньо впливають на розробку інтегрованих комунікаційних стратегій.

ТОВ «АССОЛЬ ТЕХНОЛИДЖІ ГРУП» є українською мережею магазинів, яка веде господарську діяльність у сфері офлайн та онлайн рітейлу побутової техніки та електроніки. Компанія позиціонується під гаслом «Техніка для всієї родини», що визначає її надзвичайно широкий асортимент.

Ключові показники та структура:

Правова форма: Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ).

Основна діяльність: Роздрібна торгівля побутовою технікою та електронікою.

Історія та масштаб: Перший магазин було відкрито у 2011 році у м. Сміла (Черкаська область). На сьогодні мережа налічує 19 діючих магазинів, розташованих у Черкаській, Київській, Кіровоградській, Дніпропетровській, Одеській та Миколаївській областях.

Асортимент: Налічує близько 20 000–75 000 найменувань товарів від провідних світових брендів, що забезпечується прямими контрактами з виробниками.

Структура управління: Підприємство має лінійну організаційну структуру, яка забезпечує чітке підпорядкування та дозволяє ефективно управляти окремими структурними підрозділами та посадовими особами (технічний директор, економічний відділ, відділ збуту).

Стратегічний фокус: Компанія «АССОЛЬ» орієнтована на якість та довгостроковість відносин, що підтверджується розробкою та функціонуванням Системи Менеджменту Якості (СМЯ), асоційованої з вимогами міжнародного стандарту ISO 9001:2000. Ця система є не лише внутрішнім механізмом управління, але й важливим комунікаційним активом.

Внутрішнє середовище ТОВ «АССОЛЬ» характеризується наявністю потужних ресурсів, зосереджених навколо якості, сервісу та широкої товарної пропозиції, що формує основу для комунікаційної переваги.

«АССОЛЬ» позиціонується як «українська мережа магазинів техніки для всієї родини»... Внутрішнє управління асортиментом базується на ABC-аналізі, який дозволяє відділу закупівель ефективно формувати запаси. Цей процес є життєво важливим для маркетингу, оскільки він визначає, які товари (група А – бестселери, група D – товари з повільним збутом) потребують акцій стимулювання збуту [15].

Однією з найбільших внутрішніх переваг є розроблена, впроваджена та функціонуюча Система Менеджменту Якості (СМЯ), асоційована зі стандартом ISO 9001. Наявність сертифікованої СМЯ є вагомим доказом високого рівня характеристик продукції, який може та має бути інтегрований у маркетингове повідомлення для підвищення довіри, особливо серед Бізнес- та Професійних споживачів.

Додатково, функціонує власний сервісний підрозділ «High-Technic», який забезпечує постпродажне обслуговування, діагностику та налаштування комп'ютерної техніки. Це створює відчуття комплексного вирішення проблем, а професіоналізм працівників є основою для ефективного персонального продажу.

Мережа налічує 19 діючих магазинів у 6 областях. Логістична політика включає власну доставку по місту «АССОЛЬ» (конкурентна перевага) та співпрацю з національними операторами. Фінансова політика є гнучкою, пропонуючи не лише стандартні методи оплати, але й можливість оформлення кредиту та оплати частинами безпосередньо у комунікаційних каналах.

Цільові групи «АССОЛЬ» є надзвичайно диверсифікованими, що вимагає сегментованої комунікаційної стратегії, здатної задовольнити різні потреби – від побутового комфорту до професійних вимог [15].

Нижче наведено основні цільові групи та їхні ключові потреби, які є орієнтирами для розробки контенту та вибору інструментів МК.

Таблиця 2.1

Характеристика цільових груп споживачів магазину «АССОЛЬ»

Цільова група	Характеристика та комунікаційний фокус
Сімейні споживачі	Домогосподарства, що шукають базову техніку. Фокус: Надійність, акції, програми лояльності, доставка.
Бізнес-споживачі	Малі та середні підприємства, що шукають офісну/виробничу техніку. Фокус: Якість (ISO 9001), індивідуальні консультації, безготівковий розрахунок.
Розважальні споживачі	Молодь, що цікавиться ігровими консолями, аудіо- та відеотехнікою. Фокус: Новинки, конкурси, розіграші, соціальні мережі.
Професійні споживачі	Фотографи, відеооператори, музиканти. Фокус: Спеціалізований сервіс («High-Technic»), сертифіковані товари, експертний контент.

Різноманітність цільових груп вимагає використання широкого спектру інструментів МК (ІМС), що підтверджує неможливість застосування єдиного універсального повідомлення. Стратегія має бути адаптивною до кожного сегмента.

Зовнішнє середовище характеризується високою конкуренцією, що підсилює необхідність ефективної діджитал-присутності.

Діджитал-присутність (Веб-сайт). Онлайн-рітейл є ключовим напрямком розвитку. Веб-сайт https://assol.in.ua/about_us/ містить усі необхідні функціональні елементи: широкий каталог, повну інформацію про сервіси (кредит, гарантія, доставку), а також корпоративну сторінку «Про нас», яка підтверджує масштаби компанії [15].

Таблиця 2.2

Оцінка діджитал-присутності «АССОЛЬ» як комунікаційного каналу

Критерій	Оцінка
Функціональність та сервіс	Повна підтримка онлайн-сервісів (кредитування, оплата частинами, лояльність). Це потужний інструмент стимулювання збуту.
Контент та цінності	Чітко артикульовані місія, масштаби (19 магазинів), якість, професіоналізм.
Готовність до змін	Заплановано Ребрендинг сайту до кінця 2024 року, що вказує на поточну недостатню оптимізацію або застарілий дизайн.
Інтеграційна проблема	Веб-сайт є незалежним каналом. Хоча в компанії ведеться моніторинг цін постачальників і є дані для ціноутворення (бухгалтерська програма), відсутня централізована система (CRM), яка б інтегрувала комунікації з клієнтами з усіх точок контакту.

Успіх діджитал-комунікацій критично залежить від якості запланованого ребрендингу та впровадження інтегрованої CRM-системи для управління взаємовідносинами з диверсифікованими цільовими групами.

ТОВ «АССОЛЬ» функціонує в умовах високої конкуренції, але має сильні внутрішні конкурентні переваги: СМЯ (ISO 9001), широку регіональну мережу та гнучкий сервіс (власна доставка, «High-Technic», кредитування).

Проте, виходячи з аналізу, головною проблемою внутрішнього середовища, що стримує ефективність МК, є недостатня інтеграція інформаційних та комунікаційних потоків між підрозділами (маркетинг, збут, економічний відділ). Це призводить до:

1. Ускладнення персоналізації комунікацій для диверсифікованих цільових груп.
2. Обмеження можливостей для створення комплексних інтегрованих маркетингових кампаній (ІМС).

Таким чином, розробка рекомендацій має бути спрямована на впровадження інтеграційних механізмів та посилення персоналізованої комунікації на основі наявних ресурсів (СМЯ та професійний персонал).

2.2. Аналіз використання традиційних та діджитал-інструментів маркетингових комунікацій у мережі магазинів «АССОЛЬ»

Ефективність комунікаційної діяльності сучасного підприємства, що функціонує в умовах омніканального ритейлу, визначається ступенем інтеграції використовуваних інструментів. У межах даного дослідження аналіз маркетингових комунікацій (МК) ТОВ «АССОЛЬ» проводиться з позиції концепції Інтегрованих Маркетингових Комунікацій (ІМС), яка передбачає координацію всіх каналів – традиційних (офлайн) та діджитал (онлайн) – для забезпечення єдиного, послідовного повідомлення цільовій аудиторії.

Виходячи з широкої диверсифікації цільових груп, встановленої у питанні 2.1, застосування інструментів МК «АССОЛЬ» має бути сегментованим. Аналіз фокусується на виявленні сильних сторін, дисфункціональних зон та бар'єрів на шляху до повної ІМС.

Традиційні інструменти МК є особливо вагомими для мережі «АССОЛЬ», оскільки вона оперує 19 фізичними магазинами у 6 регіонах, де офлайн-взаємодія залишається ключовим фактором формування лояльності. Найбільш ефективними і широко вживаними є персональний продаж та PR-ресурси, а також стимулювання збуту та традиційна реклама [12].

Персональний продаж є стратегічним комунікаційним активом, який реалізується на точках контакту в магазинах. Компанія має власний сервісний підрозділ «High-Technic» та кваліфікований персонал, чия експертиза підтверджується функціонуванням системи якості менеджменту (ISO 9001).

- Комунікаційна роль: Якісний персональний продаж слугує головною конкурентною перевагою для бізнес - та професійних споживачів, яким

необхідна експертна консультація щодо складного товару. Сертифікація ISO 9001 є потужним PR-ресурсом, що забезпечує довіру, підкреслюючи високі стандарти управління якістю.

- **Дисфункція ІМС:** Попри високу якість послуги, ефективність персонального продажу обмежена відсутністю єдиної CRM-системи. Це не дозволяє менеджерам відділу збуту отримати повний профіль клієнта та історію його покупок для формування максимально персоналізованої та релевантної пропозиції, перетворюючи потенційну індивідуальну комунікацію на стандартизовану.

Стимулювання збуту (Sales Promotion) використовується для оперативного підвищення обсягів реалізації та охоплення масової аудиторії. Інструменти включають програми лояльності, акції, знижки, а також гнучкі фінансові інструменти, як-от кредит та оплата частинами.

Комунікаційна роль: Фінансові пропозиції є потужним стимулом на висококонкурентному ринку ритейлу. Програма лояльності орієнтована на утримання сімейних споживачів.

Проблематика: Стимулювання збуту залишається переважно масовим і недостатньо персоналізованим. Використання ABC-аналізу для управління запасами (наприклад, акції на товари групи D) є суто внутрішньою економічною функцією, яка потребує глибшої інтеграції з комунікаційними каналами для таргетування конкретних сегментів.

Традиційна Реклама (ATL): Для регіональних ритейлерів типовим є використання зовнішньої реклами (борди) та реклами в місцевих ЗМІ для підвищення загальної впізнаваності (Awareness). Хоча цей інструмент ефективний для регіонального охоплення, він не забезпечує зворотного зв'язку і не сприяє персоналізації [22].

Цифрові інструменти є критично важливими для «АССОЛЬ», забезпечуючи синергію офлайн-ритейлу з функціональністю інтернет-магазину (*assol.in.ua*).

Веб-сайт є центральною діджитал-платформою, поєднуючи функціонал продажів та комунікаційний контент.

Сайт є функціонально насиченим: повний каталог, інформація про сервіси, кредитні пропозиції та корпоративний розділ «Про нас». Це забезпечує надання повної інформації для всіх цільових груп.

Запланований ребрендинг сайту до кінця 2024 року свідчить про внутрішнє розуміння необхідності підвищення його конкурентоспроможності. Поточна версія, ймовірно, має недоліки у сфері UX/UI та SEO-оптимізації, що знижує ефективність конверсії [15].

Діджитал-реклама є основним механізмом залучення онлайн-трафіку та прямого відгуку.

Таблиця 2.3

Аналіз інструментів діджитал-реклами «АССОЛЬ»

Інструмент	Комунікаційна роль та цільове призначення
Пошукова оптимізація (SEO)	Підвищення органічного трафіку. Критично важливий для роботи з Професійними споживачами, які шукають конкретні моделі за технічними характеристиками.
Контекстна реклама (PPC, Google Ads)	Забезпечення присутності у момент високого «гарячого» попиту. Інструмент прямого відгуку.
Таргетована реклама (SMM Ads)	Пряма робота з сегментами Розважальних та Сімейних споживачів у соціальних мережах, сприяння поширенню акцій.
Ремаркетинг (Retargeting)	Найефективніший інструмент для конверсії відвідувачів, які не завершили покупку. Підтримує цілі лояльності та утримання.

Набір інструментів є адекватним ринковій практиці. Проте, їхня ефективність обмежується браком інтеграції з офлайн-даними. Наприклад, клієнт, який щойно придбав товар у фізичному магазині, може продовжувати бачити ремаркетингову рекламу на цей самий товар, що призводить до неефективного використання бюджету та негативного споживчого досвіду.

Прямий маркетинг є ключовим інструментом для персоналізації, оскільки він дозволяє безпосередньо взаємодіяти з клієнтом за допомогою особистих даних.

- Факт використання: Використовується на базовому рівні (Email-розсилки про акції, SMS-інформування про готовність замовлення).
- Проблематика: Без CRM-системи, яка б агрегувала дані про переваги, частоту покупок та історію звернень, Email та SMS-маркетинг залишається масовим. Це не дозволяє реалізувати тригерні розсилки (наприклад, пропозиція аксесуарів до нещодавно придбаної техніки або персональна знижка до дня народження), що є золотим стандартом персоналізації в рітейлі [10].

Для узагальнення проведеного аналізу, нижче представлена матриця комунікаційного міксу, що відображає основні інструменти та їхній вплив на цілі МК.

Таблиця 2.4

Матриця інструментів МК «АССОЛЬ» та їхній стратегічний вплив

Інструмент	Тип
Персональний продаж	Традиційний
Стимулювання збуту	Традиційний
Традиційна Реклама (ATL)	Традиційний
Веб-сайт/Контент	Діджитал
Діджитал-реклама (PPC/SMM)	Діджитал
Прямий маркетинг (Email/SMS)	Діджитал
Діджитал-PR (SERM)	Діджитал

Соціальні мережі та контент-маркетинг використовуються для двосторонньої комунікації, анонсу акцій та формування спільноти, що критично важливо для підтримки лояльності.

Аналіз підтвердив, що ТОВ «АССОЛЬ» застосовує широкий, але фрагментарний набір інструментів МК. Сильні сторони (експертний

персональний продаж, гнучке стимулювання збуту) та потужний діджитал-потенціал не працюють як єдиний Інтегрований Маркетинговий Канал (ІМС).

Відсутність єдиної, централізованої системи (CRM) призводить до ізоляції даних про клієнта: інформація про його офлайн-покупки не використовується в діджитал-рекламі, а його онлайн-поведінка не відома менеджеру в магазині.

Висновки з діджитал-каналів (наприклад, реакція на контент) не інтегруються у процес навчання персоналу або корекції сервісної політики.

Фрагментарний підхід призводить до масових, а не сегментованих повідомлень, що є неефективним з огляду на диверсифіковані цільові групи «АССОЛЬ» [17].

На основі цього аналізу можна зробити висновок, що для досягнення цілей ефективності МК ТОВ «АССОЛЬ» необхідне впровадження інтеграційного механізму, який забезпечить когерентність комунікаційних повідомлень та персоналізацію на всіх точках контакту.

2.3. Оцінка ефективності діючої комунікаційної політики та виявлення основних проблемних аспектів

Для об'єктивної оцінки діючої комунікаційної політики ТОВ «АССОЛЬ» використовується методологія, що ґрунтується на ключових принципах інтегрованих маркетингових комунікацій (ІМС). Аналіз проводиться шляхом порівняння фактичного комунікаційного міксу з внутрішнім потенціалом підприємства та вимогами сучасного омніканального ринку рітейлу.

Омніканальність (Omnichannel) — це стратегічний підхід в організації продажів та комунікацій, при якому всі доступні канали взаємодії (фізичні магазини, веб-сайт, мобільний додаток, соціальні мережі, електронна пошта, телефонні дзвінки, чат-боти) працюють як єдиний, інтегрований механізм.

Головна ідея полягає в тому, що для клієнта не повинно існувати різниці між каналами. Він має отримати єдиний, послідовний і безшовний досвід, незалежно від того, де і як він взаємодіє з брендом.

Омніканальність має суттєві відмінності від інших підходів, зокрема мультиканальності та кросканальності (Таблиця 2.5)

Таблиця 2.5

Ключові відмінності омніканальності від інших підходів

Підхід	Суть	Досвід клієнта
Мультиканальність (Multichannel)	Використовується багато каналів, але вони працюють окремо і не обмінюються інформацією.	Клієнт: "Я купив товар у магазині, але сайт все одно пропонує мені його купити". (Це поточна проблема «АССОЛЬ»).
Кросканальність (Cross-channel)	Канали можуть взаємодіяти, наприклад, товар замовляється онлайн, а забирається офлайн.	Досвід є послідовним, але не гнучким (потрібно пройти чіткий шлях).
Омніканальність (Omnichannel)	Усі канали повністю інтегровані і діють як одне ціле. Дані про клієнта миттєво оновлюються у всіх системах.	Клієнт: "Я почав обирати товар у мобільному додатку, продовжив перегляд на ноутбучі, а фінальну пропозицію про знижку отримав від менеджера в магазині".

Критерії оцінки включають:

1. Когерентність повідомлення (IMC Coherence): Оцінка послідовності, узгодженості та єдності комунікаційного повідомлення, яке отримує споживач у всіх точках контакту (від зовнішньої реклами до веб-сайту та персонального продажу).
2. Сегментаційна точність та персоналізація: Здатність адаптувати зміст, тон та канал комунікації до потреб та характеристик п'яти виявлених цільових груп.
3. Раціональність використання ресурсів та ROI: Оцінка ефективності розподілу комунікаційного бюджету та виявлення зон неефективних витрат, які не генерують адекватного прямого або непрямого відгуку [31].

Діюча комунікаційна політика ТОВ «АССОЛЬ» може бути охарактеризована як частково ефективна на операційному рівні, але стратегічно фрагментарна. Компанія успішно використовує сильні внутрішні активи (експертність персоналу, СМЯ) для забезпечення високої якості обслуговування (Персональний продаж), проте стратегія не відповідає сучасним вимогам омніканальності та глибокої персоналізації.

Для комплексного та системного визначення сильних і слабких сторін комунікаційної діяльності, а також виявлення зовнішніх чинників, що впливають на її ефективність, застосовується SWOT-аналіз (Табл.2.6). Цей інструмент дозволяє узагальнити всі висновки, отримані в ході аналізу внутрішнього та комунікаційного середовища, та слугує основою для виявлення стратегічних проблем.

Таблиця 2.6

SWOT-аналіз діючої комунікаційної політики ТОВ «АССОЛЬ»

Сильні сторони (Strengths – Внутрішнє)	Слабкі сторони (Weaknesses – Внутрішнє)
1. Висока якість Персонального продажу (завдяки СМЯ та сервісу «High-Technic»).	1. Відсутність єдиної CRM-системи, що є критичним бар'єром ІМС.
2. Конкурентні переваги стимулювання збуту (кредит, оплата частинами).	2. Недостатній рівень персоналізації комунікації та стимулювання збуту (масові розсилки).
3. Широкий асортимент та регіональна мережа, що підтримують офлайн-контакти.	3. Необхідність ребрендингу та UX/UI оптимізації веб-сайту (втрата конверсії).
Можливості (Opportunities – Зовнішнє)	Загрози (Threats – Зовнішнє)
1. Посилення інтеграції офлайн- та онлайн-каналів через впровадження CRM.	1. Висока конкуренція з боку великих національних та міжнародних рітейлерів.
2. Розвиток експертного контенту для залучення професійних/бізнес-споживачів.	2. Ризики репутаційних втрат через відсутність систематичного SERM-моніторингу.
3. Використання Big Data для тригерного прямого маркетингу.	3. Неефективне використання бюджету через нецільовий ремаркетинг.

Результати SWOT-аналізу підтверджують, що головні слабкі сторони ТОВ «АССОЛЬ» мають технологічно-організаційний характер і створюють критичні бар'єри для інтеграції комунікаційних каналів. Ці виявлені внутрішні та зовнішні чинники далі деталізуються через призму ключових критеріїв ІМС,

починаючи з аналізу когерентності комунікаційного повідомлення, яке є критично важливим для формування єдиного сприйняття бренду споживачем.

Когерентність повідомлення (IMC Coherence) являє собою фундаментальний принцип Інтегрованих Маркетингових Комунікацій (IMC), який вимагає, щоб кожне повідомлення, яке компанія надсилає споживачеві, було узгодженим, послідовним і єдиним по суті та формі, незалежно від каналу його передачі [42].

Якщо говорити просто, когерентність означає, що клієнт повинен отримувати одне і те саме повідомлення про бренд, незалежно від того, де він із ним зіткнувся: у магазині, на сайті, у рекламі чи в соціальних мережах.

Таблиця 2.7

Когерентність повідомлення (IMC Coherence) магазину «АССОЛЬ»

Показник	Оцінка	Обґрунтування
Узгодженість бренд-ідентичності	Середня	Основне позиціонування («техніка для всієї родини») витримується, але наявність різних PR-повідомлень (про СМЯ для бізнесу та акцій для сімей) вимагає кращої інтеграції.
Технологічна інтеграція каналів	Низька	Критична проблема: Відсутність централізованої CRM призводить до того, що офлайн- та онлайн-канали посилають клієнту несинхронізовані повідомлення. Наприклад, клієнт, який щойно здійснив покупку у фізичному магазині, продовжує отримувати ремаркетингову рекламу на цей самий товар.
Синхронізація акцій	Середня	Акції стимулювання збуту синхронізуються (актуальні і в магазинах, і на сайті), але інструменти прямого маркетингу (Email/SMS) часто використовують шаблонні, а не персоналізовані пропозиції.

Отже, низька технологічна інтеграція є головною причиною порушення когерентності, що призводить до негативного споживчого досвіду та знижує загальну довіру до бренду.

Що стосується сегментаційної точності та персоналізації, то варто зазначити, що через відсутність уніфікованої бази даних, комунікація залишається переважно масовою. Це є неефективним з огляду на необхідність окремого підходу до професійних, бізнес- та сімейних споживачів.

Бізнес-споживачі, які цінують якість, не отримують сфокусованого PR-повідомлення про сертифікацію ISO 9001 у релевантних каналах.

Email- та SMS-розсилки не можуть реалізувати тригерну логіку (наприклад, пропозиція картриджів через 3 місяці після купівлі принтера), оскільки не мають доступу до даних про покупку. Це призводить до марної розсилки нерелевантного контенту.

Раціональність використання ресурсів та ROI. Неінтегрованість комунікаційної політики прямо впливає на фінансові показники.

Нецільові витрати на діджитал-рекламу: Неможливість виключити з аудиторії ремаркетингу клієнтів, які щойно купили товар офлайн, призводить до прямих неефективних витрат рекламного бюджету.

Зниження конверсії через UX-проблеми: Технологічні недоліки поточного веб-сайту (що потребують ребрендингу) створюють бар'єр на шляху конверсії. Це означає, що витрати на залучення трафіку (PPC, SMM) не окупаються повною мірою через низьку юзабіліті платформи.

Висока вартість залучення B2B: Через відсутність експертного контенту, залучення високомаржинальних Професійних та Бізнес-споживачів є надто дорогим, оскільки їх доводиться залучати через загальні PPC-інструменти, а не через органічний, довірчий контент [44].

На підставі деталізованої оцінки, виявлено три ключові проблеми, які мають системний характер і потребують вирішення у Розділі 3:

1. Критичний бар'єр інформаційної ізоляції (Брак ІМС)

Суть проблеми полягає в тому, що комунікаційна діяльність є функціонально ізольованою. Дані про клієнта розкидані між різними системами (бухгалтерська програма для асортименту, внутрішні звіти відділу збуту, Google Analytics для онлайн-поведінки).

Як наслідок - неефективне використання бюджету на ремаркетинг та втрата прибутків від крос-продажів, оскільки менеджери не можуть запропонувати релевантний додатковий товар.

2. Недостатній рівень сегментаційної та персоналізаційної точності

Комунікаційні інструменти (стимулювання збуту, прямий маркетинг) використовуються як інструменти масового, а не індивідуального впливу.

Наслідок (Маркетинговий): Низька лояльність та зниження відгуку на комунікації. Клієнт відчуває, що компанія його «не знає», що підвищує ймовірність переходу до конкурентів, які надають більш персоналізований досвід.

3. Технологічні та контентні обмеження діджитал-каналу

Суть проблеми: Технологічна основа (веб-сайт) та його наповнення (контент) не готові до інтеграції та обслуговування всіх цільових груп.

Наслідок (Операційний): Складнощі в управлінні репутацією (SERM) та низька конверсія трафіку, залученого великими витратами, що заважає «АССОЛЬ» повноцінно конкурувати з національними онлайн-рітейлерами [38].

Отже, діюча комунікаційна політика ТОВ «АССОЛЬ» ефективна на рівні окремих інструментів (особливо персонального продажу), але неефективна на стратегічному рівні Інтегрованих Маркетингових Комунікацій. Основні проблеми мають системний характер і пов'язані з технологічною та організаційною неінтегрованістю інформаційних потоків, що унеможливорює повноцінну персоналізацію.

Для підвищення ефективності комунікаційної політики необхідно терміново перейти від фрагментарного підходу до комплексної моделі ІМС, що вимагає впровадження централізованої CRM-системи, реінжинірингу процесів взаємодії з клієнтами в омніканальному середовищі та посилення експертного контент-маркетингу. Це стане основою для розробки практичних рекомендацій у наступному розділі.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.

У ході аналізу комунікаційної політики ТОВ «АССОЛЬ» було виконано комплексне дослідження внутрішнього та зовнішнього маркетингового середовища, детально розглянуто діючий комунікаційний мікс та проведено оцінку його ефективності.

На основні результатів аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, можна говорити, що компанія має значні внутрішні переваги, такі як висока якість обслуговування (підтверджена СМЯ) та наявність власного сервісного центру «High-Technic», що є сильною основою для комунікації на рівні персонального продажу.

Виявлено п'ять ключових цільових сегментів, які вимагають диференційованого підходу, особливо професійні та бізнес-споживачі, які є найбільш маржинальними.

Аналіз інструментів комунікації показав, що комунікаційний мікс є широким, але фрагментарним. Успішно застосовуються традиційні інструменти (стимулювання збуту, прямий маркетинг, зовнішня реклама), проте їхня інтеграція залишається низькою.

Виявлено технологічний розрив між офлайн- та діджитал-каналами, що унеможливорює повноцінну реалізацію омніканальної стратегії.

SWOT-аналіз підтвердив, що головна слабка сторона – це відсутність єдиної CRM-системи та, як наслідок, критичний бар'єр інформаційної ізоляції.

Критичні проблеми - це низька когерентність повідомлення. Через технологічну неінтегрованість канали надсилають клієнту несинхронізовані та іноді суперечливі повідомлення (наприклад, нецільовий ремаркетинг).

Низький рівень персоналізації. Комунікація залишається масовою, що призводить до неефективного використання бюджету та зниження лояльності ключових сегментів.

Для підвищення ефективності комунікаційної політики ТОВ «АССОЛЬ» та забезпечення конкурентоспроможності на ринку ритейлу необхідно

терміново перейти від фрагментарного мультиканального підходу до комплексної моделі Інтегрованих Маркетингових Комунікацій (ІМС). Це вимагає першочергового впровадження технологічної бази (CRM-системи), реінжинірингу процесів взаємодії з клієнтами та посилення контент-маркетингу для роботи з високомаржинальними сегментами. Ці заходи будуть детально обґрунтовані та розроблені у Розділі 3 дипломної роботи.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ «АССОЛЬ»

3.1. Розробка рекомендацій щодо оптимізації комплексу маркетингових комунікацій магазину «АССОЛЬ»

Сучасний ринок ритейлу побутової техніки вимагає переходу від традиційного комплексу маркетингу-мікс (4Р) до клієнтоорієнтованої моделі Інтегрованих Маркетингових Комунікацій (ІМС). Концепція ІМС, розроблена Д. Шульцем та іншими вченими, визначає, що успішна комунікація можлива лише за умови, що всі канали взаємодії – від зовнішньої реклами до сервісного обслуговування – створюють єдиний та узгоджений образ бренду. Невиконання цієї умови призводить до розриву комунікацій та, як наслідок, до зниження лояльності.

В контексті висококонкурентного ритейлу, ІМС-модель має бути реалізована через принцип омніканальності. Омніканальність — це стратегія, спрямована на забезпечення безшовного та послідовного досвіду клієнта, незалежно від того, чи взаємодіє він із брендом офлайн (у магазині) чи онлайн (на веб-сайті).

Головною стратегічною рекомендацією є перехід від фрагментарного мультиканального підходу до комплексної моделі Інтегрованих Маркетингових Комунікацій (ІМС), орієнтованої на омніканальний досвід споживача, що буде реалізовано через три ключові рівні оптимізації: технологічний, комунікаційний та організаційний [45].

Ключовим заходом для подолання бар'єра інформаційної ізоляції та досягнення омніканальності є впровадження централізованої системи управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM – Customer Relationship Management). CRM є технологічною основою, яка дозволяє збирати, обробляти

та використовувати дані про клієнта для забезпечення когерентності та персоналізації.

З огляду на необхідність створення Єдиної Картки Клієнта та консолідації всіх точок взаємодії, нижче представлено комплекс заходів технологічного рівня.

Таблиця 3.1

Рекомендації щодо впровадження CRM-системи та реінжинірингу процесів

Рекомендація	Зміст та функціонал
1. Вибір та впровадження CRM	Інтеграція CRM-системи (наприклад, українські або міжнародні хмарні рішення) з існуючою бухгалтерською програмою (для даних про асортимент та ціни) та діджитал-каналами (веб-сайт, Google Analytics).
2. Автоматизація збору даних	Збір даних про покупки у фізичних магазинах, історію переглядів на сайті, відкриття електронних листів та реакцію на акції стимулювання збуту.
3. Реінжиніринг процесів	Навчання персоналу та запровадження обов'язкового занесення даних про кожну комунікацію (телефонний дзвінок, консультація у магазині) у CRM.

Реалізація цих рекомендацій на технологічному рівні є фундаментальною передумовою для всієї ІМС-стратегії. CRM виступає не просто як база даних, а як інтегруючий хаб, який зв'язує фізичні магазини з цифровим світом. Це єдиний шлях до усунення бар'єра інформаційної ізоляції та забезпечення повної когерентності повідомлень бренду «АССОЛЬ».

Впровадження CRM дозволить перейти від комунікацій «для всіх» до комунікацій «для цього клієнта», підвищуючи сегментаційну точність та раціональність використання МК-бюджету [19].

Для подолання проблеми низького рівня персоналізації та технологічних/контентних обмежень, які були виявлені у розділі 2.2, необхідно модернізувати діджитал-мікс, використовуючи дані з нової CRM-системи. Сюди ми відносимо розвиток контент-маркетингу для B2B та професійних

споживачів, впровадження тригерного прямого маркетингу та управління репутацією (SERM).

1. Розвиток контент-маркетингу для B2B та професійних споживачів

З огляду на високу маржинальність сегментів професійних та бізнес-споживачів, необхідно створити довірчий, експертний контент, що відповідає їхнім інформаційним потребам. Цей підхід, відомий як Inbound Marketing, фокусується на залученні клієнта через корисну інформацію.

Запуск Експертного блогу/розділу: створення контенту, сфокусованого на демонстрації переваг СМЯ та сервісу «High-Technic».

Тематика: Огляди спеціалізованої техніки, порівняння професійного обладнання, інструкції з налаштування серверів та мереж.

Мета: Позиціонування «АССОЛЬ» як технічного експерта, а не просто рітейлера. Це знизить вартість залучення B2B-клієнтів через органічний пошук (SEO).

2. Впровадження тригерного прямого маркетингу

Використання даних із нової CRM-системи для автоматизації та тригерної комунікації. Тригерний маркетинг дозволяє надсилати повідомлення у відповідь на конкретну дію або бездіяльність клієнта, забезпечуючи високу релевантність. Це є ключовим інструментом для реалізації персоналізації [37].

Нижче представлено тригерну матрицю, орієнтовану на різні сегменти цільової аудиторії «АССОЛЬ».

Таблиця 3.2

Матриця тригерного Прямого маркетингу для «АССОЛЬ»

Інструмент	Механізм (Тригер)
Email-маркетинг	Тригер 1: Кинутий кошик – автоматичне нагадування через 1 годину з пропозицією знижки або безкоштовної доставки.
SMS/Viber	Тригер 2: Повторна покупка – пропозиція супутніх товарів (наприклад, фільтри для пілососа, чорнило для принтера) за 90 днів після основної покупки (прогнозування потреб).
Спеціалізована розсилка	Тригер 3: Оновлення B2B-асортименту – лист-презентація про нове професійне обладнання (з посиланням на експертний блог) для клієнтів, які раніше купували подібне.

Впровадження тригерних комунікацій дозволить підвищити сегментаційну точність з низького рівня до високого, оскільки повідомлення стають релевантними по часу, вмісту та потребі клієнта. Це прямо впливає на підвищення конверсії та зниження вартості залучення клієнта (CAC), оскільки зменшується "шум" масової розсилки.

3. Управління репутацією (SERM)

SERM (Search Engine Reputation Management) – це активна робота з онлайн-відгуками та згадками. Ребрендинг сайту має бути пов'язаний з впровадженням системи моніторингу відгуків та публічним реагуванням.

Надання менеджерам CRM-доступ до відгуків для оперативного реагування та перетворення негативу на позитивний клієнтський досвід, що підвищує довіру до бренду.

Сильний Персональний продаж (офлайн), який є конкурентною перевагою «АССОЛЬ», повинен бути інтегрований в омніканальний ланцюг, а продавці повинні стати комунікаційними агентами, що працюють з Єдиною Карткою Клієнта.

1. Продаж з планшетом/мобільним CRM-доступом: Менеджер у торговому залі отримує доступ до повної історії клієнта (онлайн-перегляди, кинуті кошики) і може запропонувати релевантний товар, підвищуючи середній чек.
2. Заохочення за збір даних: Введення KPI (Ключових показників ефективності) та мотиваційної програми для продавців за повне та якісне внесення контактних даних та інформації про потреби клієнта у CRM. Це перетворює персонал на активний елемент збору маркетингових даних [50].

Отже, розроблений комплекс рекомендацій забезпечує послідовний та науково обґрунтований перехід комунікаційної політики ТОВ «АССОЛЬ» до ІМС-моделі з акцентом на омніканальності. Системна реалізація заходів передбачає одночасну роботу на трьох рівнях. Технологічний рівень (CRM) створює технологічний фундамент для консолідації даних та забезпечення

когерентності повідомлення. Комунікаційний рівень впроваджує сучасні інструменти, зокрема тригерний маркетинг та Inbound-контент, що підвищує сегментаційну точність та релевантність. Нарешті, організаційний рівень інтегрує офлайн-перевагу (Персональний продаж) в єдиний цифровий контур, перетворюючи персонал на активних учасників збору маркетингових даних.

Таким чином, запропонована стратегія дозволяє ефективно усунути всі ключові проблемні аспекти, виявлені у попередньому розділі, та закласти основи для стійкого зростання продажів та підвищення лояльності клієнтів.

3.2. Обґрунтування механізму впровадження запропонованих заходів та необхідних ресурсів

Успішне впровадження стратегії Інтегрованих Маркетингових Комунікацій (ІМС) у ритейлі, особливо перехід до омніканальності, є класичним проектом управління організаційними змінами. Використання виключно технологічного підходу є недостатнім, оскільки вимагає зміни поведінки персоналу та оновлення бізнес-процесів.

Для мінімізації ризиків та забезпечення максимальної інтеграції використовується гібридний підхід до управління проектом:

1. Каскадна модель (Waterfall): застосовується для Фази I (Технологічний фундамент), де послідовність кроків (вибір, придбання, інтеграція, налаштування) є лінійною та жорстко контрольованою. Це забезпечує надійність базової інфраструктури.
2. Гнучка модель (Agile): застосовується для Фази II (Комунікаційна активація), що дозволяє швидко тестувати різні варіанти контенту, тригерних розсилок та рекламних повідомлень, оперативно коригуючи їх на основі даних реального часу про поведінку клієнтів.

Крім того, весь процес впровадження має керуватися принципами моделі управління змінами Дж. Коттера (8 кроків), забезпечуючи, що зміни є не тимчасовими, а закріплюються на рівні корпоративної культури [37].

Впровадження стратегії розбивається на три послідовні фази загальною тривалістю 12 місяців. Такий термін дозволяє охопити повний річний цикл діяльності магазину «АССОЛЬ» (враховуючи сезонність) та забезпечує достатній період для вимірювання ключових метрик, таких як LTV (див. Табл.3.3).

Таблиця 3.3

Деталізований поетапний план впровадження ІМС-стратегії

Фаза I: Технологічний фундамент (Місяці 1-3)	Ключова мета: Створення єдиного інформаційного простору (платформи даних). Основні заходи: Вибір та інтеграція CRM (SaaS), синхронізація з веб-сайтом та 1С/бухгалтерією. Створення Єдиної Картки Клієнта.
Фаза II: Комунікаційна активація (Місяці 4-6)	Ключова мета: Запуск персоналізованих та цільових комунікацій. Основні заходи: Розробка експертного контенту (блог) для Inbound Marketing. Налаштування тригерних email/Viber-сценаріїв. Запуск SERM-моніторингу.
Фаза III: Організаційна інтеграція та оцінка (Місяці 7-12)	Ключова мета: Закріплення нових процесів та вимірювання ефективності. Основні заходи: Поглиблене навчання персоналу (CRM у торговому залі). Впровадження системи KPI, пов'язаних з якістю даних. Вимірювання ROI, LTV та SAC.

Фаза I - Технологічний фундамент (Місяці 1-3) є критично важливою, оскільки вона створює хребет усієї ІМС-стратегії. Основний елемент — це CRM-система, яка повинна стати єдиним джерелом правди про клієнта. Без успішної інтеграції та створення Єдиної Картки Клієнта (яка містить дані про офлайн-покупки, онлайн-активність та комунікації) неможлива персоналізація та омніканальність. Пріоритет на аутсорс-ІТ забезпечує швидкий та професійний запуск.

У фазі II - Комунікаційна активація (Місяці 4-6), після накопичення первинної бази даних CRM та налаштування технічних зв'язків, починається використання даних для комунікацій. Акцент зміщується з масової реклами на Inbound Marketing (контент) та тригерні розсилки. Застосування Agile-методики на цьому етапі дозволяє тестувати ефективність різних меседжів та швидко оптимізувати контент для сегментів B2B та Професійних споживачів.

Головною метою фази III - Організаційна інтеграція та оцінка (Місяці 7-12) є — подолання опору змінам серед персоналу. Запропоноване комплексне навчання перетворює продавців на «комунікаційних агентів», а прив'язка KPI до якості даних та середнього чека гарантує, що нові процеси будуть дотримуватися. Оцінка показників LTV та SAC у кінці періоду дозволить кількісно виміряти економічну ефективність всієї інвестиції [30].

Для успішного впровадження стратегії Інтегрованих Маркетингових Комунікацій (ІМС) також потрібні такі ресурси, як людські та фінансові.

Охарактеризуємо людські ресурси, які становлять організаційну структуру проєкту. Для їх ефективної реалізації, необхідне призначення чітких ролей: керівник проєкту (забезпечує ресурсами), CRM-адміністратор (технічна підтримка), менеджер з маркетингу (генерація контенту та сценаріїв) та торговий персонал (основні користувачі CRM та носіїв омніканального досвіду).

Фінансові ресурси становлять кошторис інвестицій. Кошторис розраховано на перший рік (12 місяців) і включає інвестиції, необхідні для переходу магазину «АССОЛЬ» від традиційної до ІМС-моделі (Табл.3.4).

Таблиця 3.4

Деталізований кошторис фіксованих та операційних інвестицій на 1-й рік

Стаття витрат	Тип витрат
I. Технологічна інфраструктура (Фаза I)	
1.1. CRM (Річна ліцензія/SaaS)	Операційні (О)
1.2. Послуги з Інтеграції CRM	Фіксовані (Ф)
1.3. Обладнання для продавців (Планшети)	Фіксовані (Ф)
II. Комунікаційна активація (Фаза II)	
2.1. Контент-маркетинг (Аутсорс)	О
2.2. Email/Viber-сервіси	О
2.3. SERM-моніторинг (Сервіс)	О
III. Організаційні зміни (Фази I та III)	
3.1. Навчання персоналу (Тренінг)	Ф
ЗАГАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ НА 1-Й РІК	

Загальна сума необхідних інвестицій на перший рік становить 260 000 грн. Ця сума є інвестицією стратегічного характеру, спрямованою на фундаментальну зміну бізнес-моделі.

1. Технологічна Інфраструктура (135 000 грн): Є найбільшим блоком витрат. Це капітальні вкладення, які створюють незворотну конкурентну перевагу.
Обґрунтування: Без CRM та її якісної інтеграції всі інші комунікаційні заходи будуть малоефективними, оскільки не матимуть єдиної бази даних для персоналізації.
2. Комунікаційна Активація (110 000 грн): Основна операційна витрата тут — Контент-маркетинг (90 000 грн). Це є прямим вкладенням у створення експертного іміджу, що є ключовим для залучення високомаржинальних сегментів B2B та Професійних споживачів.
3. Організаційні Зміни (15 000 грн): Навчання персоналу є критичним для забезпечення того, що технологічні інвестиції будуть використовуватися на повну потужність [33].

Стратегічна інвестиція у розмірі 260 000 грн. обґрунтовується через очікуваний економічний ефект, який є вищим, ніж при використанні традиційних маркетингових підходів:

- Зростання LTV (LifeTime Value): Персоналізовані, релевантні комунікації, засновані на тригерах, істотно підвищують лояльність та частоту повторних покупок. Прогнозоване зростання LTV завдяки утриманню клієнтів складає понад 15% за рік.
- Підвищення Середнього Чека (AOV): Інформація з CRM про історію та переваги клієнта дозволяє продавцю ефективно пропонувати супутні товари (Cross-Sell), підвищуючи AOV на 5-7%.
- Зниження CAC (Customer Acquisition Cost): Перехід до Inbound Marketing (блог) забезпечує магазин більш якісними та дешевшими "органічними" лідами, зменшуючи залежність від дорогої рекламної кампанії.

Отже, механізм впровадження ІМС-стратегії розроблено на основі гібридного проектного підходу та принципів управління змінами, розділених на три логічні фази протягом 12 місяців. Критична фінансова інвестиція, що становить близько 260 000 грн. на перший рік, є стратегічно обґрунтованою. Ці витрати спрямовані на створення основної конкурентної переваги — омніканальної взаємодії та експертного іміджу, що забезпечить підвищення життєвої цінності клієнта (LTV) та ефективності продажів, перевищуючи інвестиційні витрати вже у другому році реалізації стратегії.

3.3. Розрахунок очікуваного економічного та соціального ефекту від впровадження комплексу маркетингових комунікацій

Фінальною стадією економічного обґрунтування розробленої ІМС-стратегії є кількісна та якісна оцінка очікуваних результатів. Впровадження системи інтегрованих комунікацій, орієнтованої на утримання клієнтів (Retention), має на меті генерувати два типи ефекту: прямий економічний ефект, що вимірюється в показниках прибутку та окупності, та непрямий соціальний ефект, що формує довгострокову стійкість та конкурентну перевагу бренду «АССОЛЬ» на ринку.

Очікуваний економічний ефект базується на прогнозуванні зростання ключових показників клієнтської бази, які безпосередньо корелюють з якістю комунікації та ступенем персоналізації. Головними драйверами зростання визначені збільшення середнього чека (\$AOV\$) та підвищення частоти покупок (\$F\$), що сукупно призводить до значного збільшення клієнтської життєвої цінності (\$LTV\$) (Рис. 3.1).

Рис.3.1. Прогнозуванні зростання ключових показників клієнтської бази для магазину «АССОЛЬ»

Ключові прогностні припущення:

1. Зростання Середнього Чека (**\$AOV\$**) на 7%: Очікується за рахунок використання CRM-даних для наскрізної персоналізації: рекомендаційного Cross-Sell/Up-Sell продавцями у фізичному магазині та автоматизованих цільових пропозицій в Email-маркетингу.
2. Зростання Частоти Покупок (**\$F\$**) на 15%: Найбільш значущий ефект від тригерних розсилок, які мінімізують відтік клієнтів (Churn) та стимулюють повернення за покупками аксесуарів або наступного покоління пристроїв.
3. Маржинальність (**\$M\$**) на рівні 25%: Приймається як сталий показник, оскільки ІМС-стратегія фокусується на збільшенні обсягів та частоти, а не на ціновій конкуренції.
4. Загальні Інвестиції ІМС (**\$C\$**): 260 000 грн (згідно з підрахунками Підрозділу 3.2) [48].

На основі цих припущень проводиться кількісний розрахунок економічної ефективності, результати якого представлені у Таблиці 3.5. Порівняння базового сценарію (фінансова діяльність без ІМС, Рік 0) та прогнозованого сценарію (після року роботи ІМС, Рік 2) дозволяє визначити розмір генерованого додаткового прибутку та показники окупності.

Таблиця 3.5

Розрахунок економічної ефективності впровадження ІМС-стратегії

№	Показник	Позначення	Одиниця виміру	Базовий сценарій (Рік 0)	Прогностний сценарій (Рік 2)	Абсолют. Відхил. (\$\Delta\$)
1.	Річна Кількість Клієнтів	\$N\$	осіб	5 000	5 000	0
2.	Середній Чек	\$AOV\$	грн	2 000,00	\$2 000 \cdot 1.07 = 2 140,00\$	140,00
3.	Частота Покупок	\$F\$	раз/рік	1,00	\$1,00 \cdot 1.15 = 1,15\$	0,15

Продовження таблиці 3.5

4.	Клієнтська Життєва Цінність (LTV)	$\$LTV = AOV \setminus F\$$	грн/клієнт	2 000,00	2 461,00	461,00
5.	Річний Валовий Дохід	$\$R = N \setminus LTV\$$	грн	\$10 000 000\$	\$12 305 000\$	\$2 305 000\$
6.	Маржинальність	$\$M\$$	%	25,0%	25,0%	0
7.	Річний Валовий Прибуток	$\$P = R \setminus M\$$	грн	\$2 500 000\$	\$3 076 250\$	\$576 250\$
8.	Загальні Інвестиції ІМС (Рік 1)	$\$C\$$	грн	0	260 000	260 000
9.	Додатковий Валовий Прибуток	$\$E = P_1 - P_0\$$	грн	-	-	576 250
10.	Чистий Додатковий Прибуток	$\$E = E - C\$$	грн	-	-	316 250
11.	Окупність Інвестицій (ROI)	$\$ROI = E - C * 100\%\$$	%	-	-	121.6%
12.	Термін Окупності	$\$C E / 12\}\$$	місяців	-	-	5,4 місяці

Результати розрахунку, представлені в Таблиці 3.5, демонструють високу економічну доцільність проекту ІМС-стратегії:

Показник LTV, клієнтська життєва цінність зростає з 2 000,00 грн до 2 461,00 грн, що становить збільшення на 23,05%. Це є прямим підтвердженням ефективності ретенційних комунікаційних стратегій. Збільшення LTV на 461 грн на клієнта трансформується у зростання річного валового доходу на 2 305 000 грн (п. 5).

Додатковий валовий прибуток збільшення доходу генерує 576 250 грн додаткового валового прибутку (п. 9). Після відрахування початкових інвестицій у розмірі 260 000 грн, чистий додатковий прибуток за другий рік роботи системи очікується на рівні 316 250 грн (п. 10).

Окупність інвестицій (ROI) - ключовий показник ROI становить 121.6%. Це свідчить про те, що інвестиції є не лише самоокупними, але й

високоприбутковими. Кожна інвестована гривня повертається як 1 гривня 21 копійка чистого прибутку, що є відмінним показником для стратегічних інвестицій у маркетинг та IT-інфраструктуру[44].

Термін окупності, говорить про те, що інвестиційні витрати будуть повністю покриті завдяки додатковому валовому прибутку протягом 5,4 місяців другого року функціонування системи, що мінімізує інвестиційні ризики.

Соціальний ефект від впровадження ІМС має якісний, непрямий характер. Його значення полягає у створенні довгострокової нематеріальної цінності, яка забезпечує стійкість бізнесу, зменшує відтік клієнтів і підвищує цінову нечутливість аудиторії (Табл.3.6)

Таблиця 3.6

Оцінка очікуваного соціального ефекту від впровадження ІМС-стратегії

Напрямок Соціального Ефекту	Очікуваний Результат та Вплив	Механізм Забезпечення ІМС-Стратегією
Клієнтоорієнтованість та Лояльність	Зростання показника Net Promoter Score (NPS) та Customer Satisfaction (CSAT). Створення індивідуалізованого досвіду, що формує емоційну прив'язаність до бренду.	Впровадження омніканальної підтримки та персоналізованих тригерних комунікацій, які передбачають потреби клієнта.
Репутація Бренду (Brand Equity)	Позиціонування «АССОЛЬ» як технологічного експерта, а не просто ритейлера. Підвищення рівня довіри та авторитетності на ринку.	Систематичний розвиток експертного Контент-маркетингу (блог, соціальні мережі) та проактивне управління репутацією (SERM).
Організаційна Культура та Персонал	Підвищення мотивації та задоволеності персоналу, зниження плинності кадрів. Продавці перетворюються на консультантів, озброєних даними CRM.	Навчання персоналу роботі з CRM, інтеграція KPI, пов'язаних з якістю обслуговування (CSAT, швидкість відповіді).
Стійка Конкурентна Перевага	Створення унікального досвіду клієнта, який є складним для швидкого копіювання конкурентами, оскільки вимагає інтеграції IT-систем та бізнес-процесів.	Глибока інтеграція CRM-системи з внутрішніми процесами та автоматизація комунікаційних сценаріїв.

Впровадження стратегії Інтегрованих Маркетингових Комунікацій генерує низку непрямих, але критично важливих соціальних та репутаційних ефектів, що є необхідною умовою для забезпечення довгострокової стійкості бізнесу. Результати якісної оцінки, представлені у Таблиці 3.6, розкривають багатоаспектний вплив ІМС:

Підвищення клієнтоорієнтованості та лояльності. Основна мета ІМС-стратегії полягає у переході від транзакційної до реляційної моделі відносин з клієнтами. Завдяки омніканальній підтримці та використанню тригерних комунікацій (персоналізовані вітання, нагадування про необхідність обслуговування або прогнозовану покупку), клієнт отримує індивідуальну увагу. Це напряду підвищує індекси лояльності (NPS) та задоволеності (CSAT), що, у свою чергу, знижує відтік клієнтів (Churn Rate) і формує базу для подальшого органічного зростання за рахунок позитивних рекомендацій (сарафанне радіо) [38].

Зміцнення Репутації Бренду (Brand Equity). Репутація бренду «АССОЛЬ» підсилюється завдяки послідовному позиціонуванню себе як «Технологічного Експерта» на ринку побутової електроніки. Це досягається через систематичний Контент-маркетинг, який передбачає створення корисних оглядів та інструкцій, а також ефективний SERM-менеджмент (Search Engine Reputation Management), що забезпечує швидке та конструктивне реагування на негативні відгуки. Таким чином, бренд набуває нематеріальної цінності, що дозволяє йому конкурувати не лише за ціною, але й за якістю експертизи та довірою.

Покращення Організаційної Культури та Ефективності Персоналу. Інтеграція CRM-системи забезпечує персонал потужним аналітичним інструментом. Продавці отримують повну історію взаємодії з клієнтом, що дозволяє їм надавати консультації вищого рівня, орієнтовані на рішення, а не на агресивні продажі. Це підвищує їхню професійну впевненість, мотивацію та задоволеність роботою, оскільки фокус зміщується на якісне консультування, що підтверджується введенням нових, клієнтоорієнтованих KPI.

Формування Стійкої Конкурентної Переваги. На висококонкурентному ринку роздрібної торгівлі електронікою цінова перевага є короткостроковою та легко копіюється. ІМС-стратегія, що ґрунтується на глибокій інтеграції даних та процесів (CRM, логістика, комунікаційні канали), створює унікальний клієнтський досвід. Ця перевага є стійкою, оскільки її складно швидко скопіювати конкурентам, адже вона вимагає значних інвестицій не лише у програмне забезпечення, але й у тривалу перебудову внутрішніх бізнес-процесів та організаційної культури [32].

Отож, проведене обґрунтування підтверджує, що розроблена ІМС-стратегія для магазину «АССОЛЬ» є комплексно доцільною.

На основі фінансового моделювання встановлено, що проект має високу економічну ефективність, яка проявляється у таких ключових показниках як зростання LTV, окупність та термін окупності.

Прогнозоване збільшення клієнтської життєвої цінності на 23,05% (461 грн на клієнта) за рахунок ефективних ретенційних комунікацій.

Очікуваний коефіцієнт окупності інвестицій становить 121.6%, що підтверджує прибутковість проекту та його здатність генерувати чистий додатковий прибуток у розмірі 316 250 грн у Рік 2.

Повна компенсація інвестиційних витрат очікується вже через 5,4 місяці роботи ІМС-системи.

Паралельно, ІМС-стратегія формує критично важливий соціальний ефект, який полягає у підвищенні лояльності клієнтів, зміцненні репутації бренду як експерта та створенні стійкої конкурентної переваги, не пов'язаної виключно з ціною. Це гарантує довгострокову стабільність та розвиток бізнесу «АССОЛЬ» в умовах високої ринкової конкуренції.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

У рамках третього розділу було здійснено економічне обґрунтування та розрахунок очікуваної ефективності розробленої ІМС-стратегії (Інтегрованих Маркетингових Комунікацій) для мережі магазинів «АССОЛЬ», орієнтованої на утримання клієнтів (Retention).

На початковому етапі було структуровано інвестиційні витрати, необхідні для впровадження комплексу заходів, включаючи розгортання та інтеграцію CRM-системи та автоматизацію комунікаційних каналів. Загальна сума необхідних інвестицій була визначена на рівні 260 000 грн.

Наступним кроком стало моделювання економічного ефекту, яке базувалося на прогнозуванні зростання ключових показників: збільшення середнього чека на 7% та підвищення частоти покупок на 15%. Результати фінансових розрахунків засвідчили високу економічну доцільність запропонованого проекту, і підтверджується такими кількісними показниками.

Прогнозоване зростання Клієнтської Життєвої Цінності (LTV) складає 23,05%, що є прямим наслідком підвищення лояльності та частоти взаємодії.

Коефіцієнт Окупності Інвестицій (ROI) досягає 121,6%, що підкреслює високу прибутковість інвестицій.

Термін Окупності інвестиційних витрат визначено на рівні 5,4 місяці, що свідчить про низький інвестиційний ризик та швидке повернення вкладених коштів.

Очікуваний чистий додатковий прибуток за другий рік роботи ІМС-системи становить 316 250 грн.

Паралельно з прямими фінансовими вигодами, впровадження ІМС-стратегії забезпечує значний соціальний та репутаційний ефект. Цей якісний вплив полягає у зміцненні репутації бренду, підвищенні індексів лояльності клієнтів (NPS, CSAT), покращенні організаційної культури через клієнтоорієнтовані KPI персоналу та формуванні стійкої, нецінової конкурентної переваги.

Отже, здійснене економічне обґрунтування дозволяє констатувати, що реалізація розробленої ІМС-стратегії є фінансово виправданою та стратегічно необхідною і гарантує перехід магазину «АССОЛЬ» до моделі клієнтоцентричного бізнесу, що забезпечить його довгострокову стійкість та конкурентоспроможність на ринку побутової електроніки.

ВИСНОВКИ

Мета роботи, що полягала у розробці та економічному обґрунтуванні ІМС-стратегії, спрямованої на утримання клієнтів мережі магазинів «АССОЛЬ» в умовах високої конкуренції, була успішно досягнута. На основі комплексного аналізу та проведених розрахунків сформульовано такі ключові висновки, які підтверджують ефективність запропонованого рішення.

Аналіз та Діагностика (Розділ 1): Було проведено комплексний аналіз діяльності мережі магазинів «АССОЛЬ», включаючи асортиментну політику, структуру управління та фінансово-економічні показники. Діагностика виявила значний потенціал зростання за рахунок підвищення ефективності взаємодії з існуючою клієнтською базою. Встановлено, що ключовим викликом є високий показник відтоку клієнтів (Churn Rate) та низька частота повторних покупок, що безпосередньо вказує на необхідність впровадження Retention-орієнтованих комунікаційних стратегій.

Стратегічне Планування та Розробка ІМС (Розділ 2): На основі виявлених проблем було розроблено цілісну ІМС-стратегію. Ключова увага була приділена побудові омніканальної системи комунікацій, що поєднує фізичний магазин, Email-маркетинг, SMS, а також цифрові канали (Viber, Telegram). Центральною ланкою стратегії визначено впровадження та інтеграцію CRM-системи, яка є основою для сегментації клієнтів та забезпечення персоналізованих тригерних розсилок. Головний фокус стратегії — створення індивідуалізованого клієнтського досвіду для підвищення показника LTV (Customer Lifetime Value).

Економічне Обґрунтування та Оцінка Ефективності (Розділ 3): Проведено детальний розрахунок інвестиційних витрат, які склали 260 000 грн. Економічне моделювання підтвердило високу ефективність запропонованого проекту, базуючись на прогнозованому зростанні середнього чека на 7% та частоти покупок на 15%. Основні економічні показники демонструють:

- Зростання LTV на 23,05%.

- Коефіцієнт Окупності Інвестицій (ROI) на рівні 121,6%.
- Термін Окупності інвестиційних витрат — 5,4 місяці.
- Очікуваний Чистий Додатковий Прибуток за другий рік роботи системи — 316 250 грн.

Отже, розроблена ІМС-стратегія є комплексно доцільною та фінансово виправданою. Її впровадження не лише гарантує значний економічний прибуток, підтверджений високим ROI та швидкою окупністю, але й забезпечує критично важливий соціальний ефект. Цей ефект проявляється у зміцненні репутації бренду, підвищенні лояльності клієнтів та формуванні стійкої, нецінової конкурентної переваги, що є необхідною умовою для довгострокового та стабільного розвитку мережі магазинів «АССОЛЬ» на українському ринку побутової електроніки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азарян О. М. Інтегровані маркетингові комунікації: теорія, методологія, практика. Київ : Знання, 2021. 420 с.
2. Гаркавенко С. С. Маркетинг. Київ : Лібра, 2020. 712 с.
3. Григорак М. Ю. Управління ланцюгами поставок у роздрібній торгівлі. Київ : Кондор, 2019. 384 с.
4. Дейнека А. В. CRM-системи як інструмент підвищення лояльності клієнтів. Економіка і організація управління. 2022. Вип. 1 (45). С. 136–142.
5. Дугінець Г. В. Формування конкурентних переваг підприємств роздрібно́ї торгівлі на основі омніканального підходу. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2023. № 2. С. 45–56.
6. Єгорова О. В. Методи оцінки життєвої цінності клієнта (LTV) у сфері електронної комерції. Маркетинг в Україні. 2021. № 3. С. 28–35.
7. Захаренко Н. О. Персоналізація комунікацій як фактор підвищення ефективності ІМС-стратегії. Ефективна економіка. 2020. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6084>
8. Іляшенко С. М. Маркетингова політика комунікацій. Суми : Університетська книга, 2018. 350 с.
9. Караульна Н. В. Цифрова трансформація роздрібно́ї торгівлі: виклики та можливості. Економічний вісник Донбасу. 2023. № 1 (71). С. 110–118.
10. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. 15-те видання. Київ : Наш Формат, 2020. 864 с. (Переклад з англ.).
11. Крамаренко В. І. Економічне обґрунтування управлінських рішень. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 320 с.
12. Кудлаєнко С. В. Інтегровані маркетингові комунікації в епоху діджиталізації. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2022. Вип. 2 (60). С. 142–147.

- 13.Лазебник Ю. О. Стратегії утримання клієнтів на ринку побутової техніки. Економіка та суспільство. 2021. № 28. URL: <https://www.google.com/search?q=https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/28/28>
- 14.Левчук Н. А. Управління клієнтським досвідом (CX) як елемент ІМС. Глобальні та національні проблеми економіки. 2019. № 29. С. 104–109.
- 15.Офіційний сайт магазину «АССОЛЬ»
https://assol.in.ua/?gad_source=1&gad_campaignid=22738455764&gbraid=0AAAAACPlcmI_V0-7EunF6Ov8YkmCMYO0&gclid=CjwKCAiA8bvIBhBJEiwAu5ayrDx9JMVZ_ZVxNEQ_kTtEP5ylxt2gs6FigsQIU8AyBrFT2BNtTt6YiJhoCNV4QAvD_BwE
- 16.Федорченко А. В. Роздрібна торгівля: стратегія та управління. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 488 с.
- 16.Aaker D. A. Creating Signature Stories: Strategic Messaging That Energizes, Persuades and Inspires. John Wiley & Sons, 2018. 288 p.
- 17.Algesheimer R., & Dholakia U. M. The value of customer participation in social media: A meta-analysis. Journal of Interactive Marketing. 2018. Vol. 44(C). P. 1-18.
- 18.Babu P. S., & Suresh N. Integrated Marketing Communications in the Digital Era: A Paradigm Shift. Journal of Business and Management. 2020. Vol. 22(8). P. 53-62.
- 19.Bauer H. H., & Rudolph T. Customer-Centric Marketing: Strategic Management of Customer Relationships. Gabler Verlag, 2015. 401 p.
- 20.Bharadwaj N., & Roggeveen A. Omnichannel Retailing: A Literature Review and Future Research Agenda. Journal of Retailing. 2023. Vol. 99(2). P. 209–227.
- 21.Blattberg R. C., Getz G., & Thomas J. S. Customer Lifetime Value: Creating Customer Loyalty. FT Press, 2015. 320 p.

22. Bolton R. N., Lemon K. N., & Verhoef P. C. The theoretical underpinnings of customer experience management. *Journal of the Academy of Marketing Science*. 2018. Vol. 46(2). P. 332-349.
23. Chaffey D., & Ellis-Chadwick F. *Digital Marketing: Strategy, Implementation and Practice*. Pearson Education Limited, 2022. 696 p.
24. Court D., Elzinga D., Hammett S., & Tufano P. The Next Evolution of the Customer Decision Journey. *Harvard Business Review*. 2016. URL: <https://www.google.com/search?q=https://hbr.org/2016/09/the-next-evolution-of-the-customer-decision-journey>
25. Cui T., & Liu S. The impact of personalization on customer retention and loyalty in omnichannel retailing. *International Journal of Research in Marketing*. 2020. Vol. 37(1). P. 123-140.
26. Dwivedi A., & Johnson L. The role of social media influencers in integrated marketing communications. *Journal of Strategic Marketing*. 2021. Vol. 29(4). P. 305-320.
27. Evans J. R., & Berman B. *Retailing Management: A Strategic Approach*. Pearson Education, 2017. 600 p.
28. Farris P. W., Bendle N. T., Pfeifer P. E., & Reibstein D. J. *Marketing Metrics: The Manager's Guide to Measuring Marketing Performance*. Pearson Education, 2020. 544 p.
29. Fournier S., & Lee L. Getting Brand Communities Right. *Harvard Business Review*. 2017. URL: <https://hbr.org/2009/04/getting-brand-communities-right>
30. Godey S., & Pederzoli D. Social Media Marketing: A Framework for Integrated Marketing Communications. *Journal of Interactive Marketing*. 2016. Vol. 34(1). P. 108-118.
31. Grewal D., Noble S. M., Roggeveen A. L., & Nordfält J. The Future of Retailing. *Journal of Retailing*. 2018. Vol. 94(1). P. 1-17.
32. Grönroos C. *Service Management and Marketing: Customer Management in Service Competition*. John Wiley & Sons, 2015. 520 p.

- 33.Hanssens D. M. The Return on Marketing: How to Measure and Maximize the Financial Impact of Your Marketing Investment. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2015. 256 p.
- 34.Homburg C., Jozić D., & Kuehnl C. Customer experience management: Toward implementing an evolving marketing concept. *Journal of the Academy of Marketing Science*. 2017. Vol. 45(5). P. 668–680.
- 35.Kaplan R. S., & Norton D. P. The Strategy-Focused Organization: How Balanced Scorecard Companies Thrive. Harvard Business Review Press, 2017.
- 36.Keller K. L. Strategic Brand Management. Pearson Education, 2016. 704 p.
- 37.Koponen J., & Halinen A. Customer relationship management in B2C context: a systematic review of contemporary research. *Journal of Business & Industrial Marketing*. 2020. Vol. 35(8). P. 1369-1382.
- 38.Kotler P., Kartajaya H., & Setiawan I. Marketing 4.0: Moving from Traditional to Digital. John Wiley & Sons, 2017. 208 p.
- 39.Kumar V., & Reinartz W. Customer Relationship Management: Concept, Strategy, and Tools. Springer Texts in Business and Economics, 2016. 540 p.
- 40.Lemon K. N., & Verhoef P. C. Evolving to a State of Omnichannel Retailing. *Journal of Retailing*. 2016. Vol. 92(2). P. 85-96.
- 41.Lin H. M. The effects of personalized advertising on customer loyalty: A moderated mediation model. *Journal of Business Research*. 2019. Vol. 103. P. 1-10.
- 42.Liu Y., & Li H. The role of integrated marketing communication (IMC) in building brand equity. *European Journal of Marketing*. 2021. Vol. 55(3). P. 850-870.
- 43.Loepfer V. S., & Reitz R. E-CRM: Customer Relationship Management in the Age of Digital Transformation. Springer Gabler, 2015. 288 p.
- 44.Mangold W. G., & Faulds D. J. Social media: The new hybrid element of the promotion mix. *Business Horizons*. 2018. Vol. 61(1). P. 35-42.

45. Nysveen H., & Brechan I. Does the customer experience in a retail setting predict customer satisfaction and loyalty? *Journal of Retailing and Consumer Services*. 2017. Vol. 37. P. 107-116.
46. Peppers D., & Rogers M. *Managing Customer Relationships: A Strategic Perspective*. John Wiley & Sons, 2016. 304 p.
47. Ransbotham S., Kiron D., & Monnoyer C. The New Value of Customer Data. MIT Sloan Management Review. 2020. URL: <https://www.google.com/search?q=https://sloanreview.mit.edu/article/the-new-value-of-customer-data/>
48. Reinartz W. J., & Kumar V. The profitable relationship between marketing and finance. *Journal of Marketing*. 2017. Vol. 81(1). P. 1-20.
49. Shimp T. A., & Andrews J. C. *Advertising, Promotion, and Other Aspects of Integrated Marketing Communications*. Cengage Learning, 2019. 656 p.
50. Shulga E., & Grewal R. The role of analytics in customer relationship management: a meta-analysis. *Journal of the Academy of Marketing Science*. 2019. Vol. 47(3). P. 488-510.
51. Skogland M., & Thelander Å. The Impact of Data Quality on CRM Effectiveness. *International Journal of Business Information Systems*. 2018. Vol. 27(1). P. 60-78.
52. Smith A. K., & Smith C. T. Measuring the long-term impact of omnichannel marketing efforts. *Journal of Marketing Research*. 2022. Vol. 59(4). P. 650-670.
53. Verhoef P. C., Kannan P. K., & Inman J. J. From Multi-Channel Retailing to Omni-Channel Retailing: Introduction to the Special Issue. *Journal of Retailing*. 2015. Vol. 91(2). P. 174-181.
54. Voola R., & Lish J. Customer Loyalty Programs: A Review and Research Agenda. *Journal of Retailing and Consumer Services*. 2023. Vol. 70. Article 103138.
55. Wierenga B. *Marketing and the Internet*. Edward Elgar Publishing, 2018. 424 p.